

VISIÓ DIGITAL

L'home de Londres (Béla Tarr, 2007)

Miquel Alenyà

Vuitè llargmetratge¹ del realitzador Béla Tarr (Pecs, Hongria, 1955). El guió, del mateix Tarr i de László Krasznahorkai, el seu guionista habitual, adapta lliurement la novel·la *L'homme de Londres* (1933), del novel·lista belga Georges Simenon (1903-1989). Se roda en escenaris reals de Bastia (Còrsega), altres localitzacions de Còrsega i Pilisborosjeno (Hongria). És nominat a la Palma d'Or (Canes). Produït per Humbert Balsan, Christoph Hahnheiser, Paul Saadoun, Gáber Tényi i Joachim von Vietinghoff, es projecta per primera vegada en públic el 23-V-2007 (Canes).

L'acció té lloc a Dieppe (Normandia, França). Maloin (Krobot), de més de cinquanta anys, treballador portuari, és l'encarregat del torn de nit del guardaagulles de la terminal ferroviària del port. Fa feina des d'una cabina amb vidrieres, elevada, de gran visibilitat i dotada de controls remots. Poc després de l'atracament d'un transbordador de Londres, és testimoni d'una brega entre dos passatgers tot just arribats, Brown (Derzsi) i el seu company Teddy, i de la caiguda mortal d'aquest amb un maletí a l'aigua. Quan Brown fuig esporuguit, Maloin recull el maletí i el guarda curiosament a la cabina, després de comprovar que conté unes 60.000 lliures esterlines en bitllets. Maloin està ca-

sat amb Camèlia (Swinton). Són pares d'una filla, Henriette (Bók), que treballa a una sòrdida carnisseria. Distribueix els seu temps entre la cabina del port, la casa familiar i el bar de la cantonada, on cada dia juga una partida d'escacs. És solitari i callat. Duu una vida monòtona, rutinària, buida i avorrida.

El film suma crim, drama, cinema negre i misteri. El protagonista, Maloin, és un home simple i ingenu, amb una vida de rutines on mai no passa res. S'ha acostumat a no pensar, no sentir, no emocionar-se, no dubtar i no saber. Els fets esdevinguts durant el vespre en el port el trastornen i el mouen a actuar. Per primera vegada en molt de temps, sent la necessitat de fer alguna cosa fora del comú, però no sap què fer: no ho sap definir, ni concretar autònomament. No distingeix entre allò que és correcte i el que és incorrecte, el que és apropiat i el que no ho és, el que és oportú i el que és inoportú. Com a *voyeur* i com a home colonitzat², confon el que vol fer amb allò que ha vist fer: només se li acut imitar el que ha vist. La bronca de Brown i Teddy, la reproduïx a casa seva amb sa muller; l'intent de Brown de llevar el maletí a Teddy, el reproduïx lleuant a sa muller els diners que guarda a una capsa, etc.

Tarr demostra la seva preocupació per l'alienació humana, el deteriorament de la capacitat d'anàlisi crítica i l'aniquilació de la iniciativa i de les ànsies de saber i entendre a mans d'un materialisme tan subreptic com salvatge. Per a ell, la societat contemporània compon un quadre esfereïdor en el qual s'ha passat de la passivitat acomodaticia a la pèrdua de la consciència del que és l'essència de l'ésser humà. La misèria espiritual se visualitza a través de la situació econòmica en la qual viu Maloin i la seva família. Las penúries econòmiques, el mal estat de la casa familiar, l'ofensiva frugalitat del menjar i el seu aspecte repugnant, mostren la cruïlla de la ruïna espiritual de la comunitat i dels protagonistes.

Les llums expressionistes, l'obscuritat de la nit, la persistència d'aquesta i la companyia de sons monòtons, repetitius i inquietants (ones, rellotge, acordió...) creen escenaris depriments i angiosos, malenconiosos i tristos, que delaten l'atmosfera que envolta els éssers humans, condemnats a la aflicció i al dolor moral pel fet d'haver nat i viure. Per a Tarr, que professa una visió pessimista i angiosada³, el món no solament és un espai devastat, sinó que a més és un lloc ofegat per la angoixa i la nàusea.

El maletí, l'origen del qual el revela l'inspector Morrison (Lénárt), brinda l'oportunitat d'establir una anàlisi de la cobdícia humana, la de l'anglès Brown i la del francès Maloin, que dubta, titubeja i vacil·la, perquè se sap fràgil i indefens. A causa de la seva vulnerabilitat es comporta de manera cobdiciosa, egoista, individualista, insolidària, voraç i cruel. És capaç fins i tot de matar, com Brown. El món (el de la societat i també el de la família) és un territori desolat i nauseabund. La realitat que fan els éssers humans, com a causa o com a conseqüència d'això, és bastida d'odi, venjança, arbitrariedad, corrupció, hipocresia, crims i guerres.

El rodatge es va iniciar el 2005, però va haver de ser suspès a causa de la mort sobtada, després de cinc dies de feina, del productor Humbert Balsan⁴. No es va poder reprendre fins el 2007 (del 12 de febrer a 10 de març). La narració és pausada, lenta, morosa. Les imatges són estilitzades i intenses, els plans són llargs i parsimoniosos (el d'obertura dura tretze minuts). La càmera es mou suaument, però amb diligència i sensualitat. La il·luminació és escassa i contrastada, amb espais de penombra i de cega obscuritat. Els diàlegs són breus, concisos. Els primers plans dels rostres impressionen (el de Camèlia, el de la Sra. Brown...). S'expliquen des del silenci i l'estatisme. La banda sonora i el *soundtrack* són repetitius, quasi irritants. Amb aquests recursos, sàviament administrats, el realitzador convida a la contemplació assossegada i a la meditació⁵. Fa atractiva la invitació oferint a l'espectador un discurs visual, sonor i conceptual, capaç d'eleva l'esperit al món superior, immaterial i transcendent de l'emoció estètica. ■

NOTES

(1) Els 8 llargmetratges de Béla Tarr són:

- *Niu familiar* (Családi Tűzfészek, 1979).
- *The Outsider* (Szabadgyalog 1981).
- *The Prefab People* (Panelkapcsolat, 1982).
- *Almanac de Tardor* (Őszi Almanach, 1984).
- *La condemna* (Kárhozat, 1988).
- *El tango de Satan* (Sátántangó, 1994).
- *Les armonies de Werckmeister* (Werckmeister Harmóniák, 2000).
- *L'home de Londres* (A Londoni Férfi, 2007)

(2) Ricardo ADALIA MARTÍN, "El hombre de Londres (Béla Tarr, 2007)", *juventudenmarcha.wordpress.com*, juny 2009.

(3) Antonio José NAVARRO, "Redescubriendo a Béla Tarr", Dirigido por, núm. 365, pàgs. 68-69, octubre 2007.

(4) José María ARESTÉ, "Béla Tarr, el hombre de Hungría", *decine21.com*, abril 2009.

(5) Antonio José NAVARRO, "El 'film noir' según Béla Tarr", Dirigido por, núm. 389, pàgs. 84-85, maig 2009.

TÍTOL: *A londoni férfi* (*El hombre de Londres*)

IMATGE: 1.66:1 16/9 (anamòrfic)

ÀUDIO: Dolby Digital Mono angles i francès

SUBTÍTOLS: castellà

EXTRES: reflexions sobre *El hombre de Londres*, escrit per Antonio Weinrichter (21 minuts); filmografies seleccionades; fitxes tècnica i artística

EDITORA: Avalon, en exclusiva a la col·lecció Filmotecafnac